

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.07- 05.01/C4.00.1/М/ОК5- 2025
	Випуск	Зміст 0	Екземпляр № 1	Арс 20 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
педагогічних технологій та освіти
впродовж життя

2025 р., протокол № 7

М. О. Могельницька

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психологічна допомога при переживанні горя та втрати. Травматерапія»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр»
спеціальності С4 «Психологія»
освітня програма «Клінічна та реабілітаційна психологія»
факультет педагогічних технологій та освіти впродовж життя
кафедра психології та соціального забезпечення

Схвалено на засіданні
кафедри психології та соціального
забезпечення

25 серпня 2025 р., протокол № 8

Завідувач кафедри

 Марина ОКСЮТОВИЧ

Гарант освітньо-професійної
програми

 Олег МАТЕІУК

Розробник: д. психол. н., проф., професор кафедри психології та соціального
забезпечення ОСТРОВСЬКА Катерина

Житомир
2025 – 2026 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.07- 05.01/С4.00.1/М/ОК5- 2025
	Випуск ____	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 2

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологічна допомога при переживанні горя та втрати. Травматерапія» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр» спеціальності С4 «Психологія» освітня програма «Клінічна та реабілітаційна психологія» затверджена Вченою радою факультету педагогічних технологій та освіти впродовж життя від 26 серпня 2025 р., протокол № 7.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.07-05.01/С4.00.1/М/ОК5-2025
	Випуск ____	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 3

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів 4	Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика та інформація»	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність С4 «Психологія»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1	1
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		1	1
Тижневих годин для денної форми здобуття вищої освіти: аудиторних 4 самостійної роботи – 3,5	Освітній ступінь «магістр»	Лекції	
		32 год.	8 год.
		Практичні	
		32 год.	8 год.
		Лабораторні	
		__ год.	__ год.
		Самостійна робота	
		56 год.	104 год.
Вид контролю: залік			

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми здобуття вищої освіти – 53 % аудиторних занять, 47 % самостійної та індивідуальної роботи;

для заочної форми здобуття вищої освіти – 13 % аудиторних занять, 87 % самостійної та індивідуальної роботи

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.07- 05.01/С4.00.1/М/ОК5- 2025
	Випуск _____	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 4

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти системи професійних знань, умінь і навичок щодо надання психологічної допомоги особам, які переживають горе, втрату чи психотравмуючі події, а також опанування сучасних підходів і технік травматерапії у клінічній та реабілітаційній практиці.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- ознайомлення здобувачів з теоретичними засадами психології втрати, горювання та посттравматичних реакцій;
- формування уявлень про механізми переживання горя, травматизації та психологічної адаптації після втрати;
- опанування методів психологічної діагностики станів горя, травми, посттравматичного стресу;
- набуття практичних умінь у використанні технік кризового консультування, підтримувальної терапії, стабілізації та ресурсування клієнта;
- розвиток навичок застосування сучасних моделей і підходів травматерапії (EMDR, соматичний досвід, когнітивно-поведінкова та екзистенційна терапія тощо);
- формування етичної та професійної готовності психолога до роботи з клієнтами, що переживають втрату або травматичні події.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності С4 «Психологія та освітньою програмою «Клінічна та реабілітаційна психологія»:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК11. Здатність здійснювати психологічний супровід осіб у кризових ситуаціях і надавати їм психологічну допомогу.

СК12. Здатність використовувати психологічний інструментарій надання допомоги особам, які постраждали від війни.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю С4 «Психологія»:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.07- 05.01/С4.00.1/М/ОК5- 2025
	Випуск _____	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 5

ПРН5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПРН9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПРН12. Визначати напрями психологічного супроводу осіб у кризових ситуаціях, розробляти та впроваджувати програми реабілітації та реадaptaції цих категорій населення.

ПРН13. Вміти застосовувати інноваційні психологічні технології під час роботи з особами, які постраждали від війни.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати наступні Soft skills:

- *комунікативні навички*: письмове, вербальне й невербальне спілкування; уміння грамотно спілкуватися по e-mail; вести дискусію і відстоювати свою позицію; навички працювати в команді;
- *уміння виступати привселюдно*: навички, необхідні для виступів на публіці; навички проведення презентації;
- *керування часом*: уміння справлятися із завданнями вчасно;
- *гнучкість і адаптивність*: гнучкість, адаптивність і здатність змінюватися; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблеми;
- *лідерські якості*: уміння спокійно працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати рішення; уміння ставити мету, планувати діяльність;
- *особисті якості*: креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до оточуючих.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади психології втрати і горювання

Тема 1. 1. Психологічна природа втрати і феноменологія горя (ЗК1, ЗК4, СК1, СК3, ПРН1, ПРН3)

Поняття втрати, горя, травматичної події. Класифікації видів втрат (смерть близьких, розлучення, втрата здоров'я, соціального статусу тощо). Психологічні механізми переживання горя. Порівняння нормального та патологічного горювання.

Тема 2. Теорії горювання: класичні та сучасні підходи (ЗК2, ЗК4, СК1, СК3, ПРН2, ПРН10)

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.07- 05.01/С4.00.1/М/ОК5- 2025
	Випуск _____	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 6

Моделі Е. Кюблер-Росс, Дж. Боулбі, В. Ворден, К. Шнайдера. Культурно-історичні та соціальні аспекти переживання втрати. Сучасні концепції адаптації після втрати. Критика та інтеграція різних теоретичних підходів.

Тема 3. Психологічні реакції на втрату: клінічні прояви і диференціація (ЗК1, ЗК6, СК4, СК7, ПРН4, ПРН9)

Афективні, когнітивні, поведінкові й соматичні реакції. Розмежування горя, депресії, ПТСР. Критерії ускладненого та пролонгованого горювання. Етичні аспекти взаємодії з клієнтом у стані гострого горя.

Тема 4. Діагностика та оцінювання станів горювання і втрати (ЗК2, ЗК4, СК3, СК4, ПРН2, ПРН3, ПРН11)

Методи психодіагностики у сфері горя й травми (тести, опитувальники, інтерв'ю). Оцінка стадій і динаміки переживання горя. Клінічні спостереження і шкали (ICG, BDI, PCL-5). Інтерпретація результатів і складання психологічного висновку.

Змістовий модуль 2. Практика психологічної допомоги та травматерапії

Тема 5. Кризове консультування при втраті і гострій травмі (ЗК1, ЗК6, СК4, СК11, ПРН5, ПРН12)

Основи кризового втручання. Алгоритм першої психологічної допомоги (PFA). Робота з гострим емоційним болем, шоком, відчуттям провини. Межі компетентності психолога та етичні правила кризової роботи.

Тема 6. Методи травматерапії: підходи, техніки, етапи (ЗК2, ЗК4, СК4, СК10, СК11, ПРН5, ПРН13)

Когнітивно-поведінковий, екзистенційний, тілесно-орієнтований, EMDR-підходи. Техніки стабілізації, заземлення, безпечного контейнування. Робота з травматичними спогадами та інтеграцією досвіду. Етапність травматерапії: стабілізація - опрацювання - реінтеграція.

Тема 7. Реабілітаційна та підтримувальна робота після втрати (ЗК1, ЗК7, СК5, СК11, ПРН5, ПРН12)

Психологічна підтримка в процесі адаптації після втрати. Робота з ресурсами клієнта, відновлення соціальних зв'язків. Стратегії реадaptaції в умовах тривалого стресу. Роль груп підтримки, ритуалів і спільнот у процесі зцілення.

Тема 8. Психологічна допомога особам, які постраждали від війни (ЗК1, ЗК6, СК12, ПРН12, ПРН13)

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.07- 05.01/С4.00.1/М/ОК5- 2025
	Випуск ____	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 7

Специфіка психотравми війни: бойові, цивільні, внутрішньо переміщені особи. Психологічна допомога сім'ям загиблих, дітям, ветеранам. Підходи до відновлення психологічної безпеки. Супервізія і профілактика професійного вигорання у фахівців.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.07-05.01/С4.00.1/М/ОК5-2025
	Випуск _____	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 8

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
МОДУЛЬ 1								
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади психології втрати і горювання								
Тема 1. Теоретико-методологічні засади психології втрати і горювання	13	4	2	7	13	-	-	13
Тема 2. Теорії горювання: класичні та сучасні підходи	15	4	4	7	15	-	2	13
Тема 3. Психологічні реакції на втрату: клінічні прояви і диференціація	15	4	4	7	15	2	-	13
Тема 4. Діагностика та оцінювання станів горювання і втрати	15	4	4	7	15	2	-	13
Модульний контроль 1	1	-	1	-	1	-	1	-
Разом за змістовий модуль 1	59	16	15	28	59	4	3	52
Змістовий модуль 2. Практика психологічної допомоги та травматерапії								
Тема 5. Кризове консультування при втраті і гострій травмі	15	4	4	7	13	-	-	13
Тема 6. Методи травматерапії: підходи, техніки, етапи	15	4	4	7	15	2	-	13
Тема 7. Реабілітаційна та підтримувальна робота після втрати	15	4	4	7	15	-	2	13
Тема 8. Психологічна допомога особам, які постраждали від війни	15	4	4	7	17	2	2	13
Модульний контроль 2	1	-	1	-	1	-	1	-
Разом за змістовий модуль 2	61	16	17	28	61	4	5	52
ВСЬОГО	120	32	32	56	120	8	8	104

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.07- 05.01/С4.00.1/М/ОК5- 2025
	Випуск _____	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 9

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1			
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади психології втрати і горювання			
1	Тема 1. Теоретико-методологічні засади психології втрати і горювання	2	-
2	Тема 2. Теорії горювання: класичні та сучасні підходи	4	2
3	Тема 3. Психологічні реакції на втрату: клінічні прояви і диференціація	4	-
4	Тема 4. Діагностика та оцінювання станів горювання і втрати	4	-
5	Модульний контроль 1	1	1
Змістовий модуль 2. Практика психологічної допомоги та травматерапії			
6	Тема 5. Кризове консультування при втраті і гострій травмі	4	-
7	Тема 6. Методи травматерапії: підходи, техніки, етапи	4	-
8	Тема 7. Реабілітаційна та підтримувальна робота після втрати	4	2
9	Тема 8. Психологічна допомога особам, які постраждали від війни	4	2
10	Модульний контроль 2	1	1
РАЗОМ		32	8

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.07-05.01/С4.00.1/М/ОК5-2025
	Випуск _____	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 10

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1			
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади психології втрати і горювання			
1	Тема 1. Теоретико-методологічні засади психології втрати і горювання Поняття «втрата», «горе», «скорбота» у психології. Види втрат (реальні, символічні, соціальні, екзистенційні). Психологічні механізми реагування на втрату. Етапи переживання втрати у контексті життєвого циклу особистості. Етичні принципи роботи психолога з особами, які переживають втрату.	7	13
2	Тема 2. Теорії горювання: класичні та сучасні підходи Класичні моделі горювання (З. Фройд, Дж. Боулбі, Е. Ліндемман). Модель п'яти стадій Кюблер-Росс: зміст і критика. Теорія завдань горювання В. Вордена. Модель подвійного процесу С. Шут. Сучасні підходи: наративне, когнітивно-поведінкове, екзистенційне бачення процесу втрати.	7	13
3	Тема 3. Психологічні реакції на втрату: клінічні прояви і диференціація Нормальні та патологічні реакції горювання. Ускладнене, хронічне та відкладене горювання. Диференціація горювання і депресивних розладів. Особливості переживання втрати у дітей, підлітків, дорослих і літніх осіб. Вплив особистісних рис і соціальної підтримки на динаміку горювання.	7	13
4	Тема 4. Діагностика та оцінювання станів горювання і втрати Методи діагностики горювання у клінічній практиці. Психодіагностичні інструменти: інтерв'ю, опитувальники, проєктивні методики. Шкали оцінки реакцій горювання (TRIG, ICG, PG-13 тощо). Особливості психодіагностики у випадках втрати внаслідок війни чи катастроф. Етичні обмеження в процесі діагностування станів втрати.	7	13
Змістовий модуль 2. Практика психологічної допомоги та травматерапії			
5	Тема 5. Кризове консультування при втраті і гострій травмі Основні принципи кризового консультування. Моделі кризової інтервенції (Дж. Каплан, Дж. Ліндемман). Техніки стабілізації та заземлення клієнта. Алгоритм першої психологічної допомоги при втраті. Роль емпатії, підтримки та безпечного контакту у кризовому консультуванні.	7	13

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.07- 05.01/С4.00.1/М/ОК5- 2025
	Випуск _____	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 11

6	Тема 6. Методи травматерапії: підходи, техніки, етапи Основні школи та напрями травматерапії (EMDR, сенсомоторна, тілесно-орієнтована, наративна). Етапи травматерапевтичного процесу. Робота з флешбеками, тригерами, соматичними симптомами. Особливості терапевтичного контракту з травмованим клієнтом. Контрпереживання та профілактика емоційного вигорання у психолога.	7	13
7	Тема 7. Реабілітаційна та підтримувальна робота після втрати Поняття психологічної реабілітації після втрати. Підходи до тривалої підтримки клієнта після гострого періоду горя. Використання групових форм допомоги (групи підтримки, психоосвіта). Роль духовних, культурних і сімейних чинників у відновленні після втрати. Формування нових життєвих смислів після втрати.	7	13
8	Тема 8. Психологічна допомога особам, які постраждали від війни Психологічні наслідки воєнного досвіду: травма, горе, втрата. Особливості роботи з військовими, ветеранами, членами родин загиблих. Психологічні інтервенції у роботі з ВПО, біженцями, цивільними свідками війни. Травма свідка і вторинна травматизація психолога. Етичні принципи і культурно чутливі підходи в допомозі постраждалим від війни.	7	13
РАЗОМ		56	104

7. Індивідуальні самостійні завдання

Метою виконання індивідуальних завдань є. поглиблення, узагальнення та практичне закріплення знань, отриманих студентами під час теоретичних і практичних занять, а також розвиток дослідницьких умінь і навичок самостійного наукового мислення.

Індивідуальна робота здобувачів з навчальної дисципліни «Експериментальна психологія» спрямована на:

- формування здатності самостійно аналізувати, планувати та інтерпретувати результати експериментальних досліджень психіки;
- розвиток умінь застосовувати експериментальний метод у практичній діяльності психолога;
- удосконалення навичок критичного мислення, наукової рефлексії та етичної відповідальності в дослідницькій роботі;
- формування готовності до використання валідних і надійних психодіагностичних інструментів.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.07- 05.01/С4.00.1/М/ОК5- 2025
	Випуск _____	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 12

Наведені нижче індивідуальні завдання є прикладом практикоорієнтованих форм самостійної роботи здобувачів, спрямованих на закріплення навчального матеріалу з кожної теми дисципліни та розвиток умінь застосовувати здобуті знання в контексті професійної діяльності психолога.

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПСИХОЛОГІЇ ВТРАТИ І ГОРЮВАННЯ

Завдання 1. Аналіз понятійного апарату

- Дайте визначення понять *втрата, горювання, криза, адаптація* за різними авторами.
- Порівняйте підходи і визначте спільні та відмінні риси.
- Зробіть висновок, яке визначення є найдоцільнішим у контексті психологічної допомоги.

Завдання 2. Кейс-аналіз

- Опишіть приклад втрати (реальної або гіпотетичної).
- Проаналізуйте основні психологічні реакції особи, спираючись на теоретичні моделі.

Завдання 3. Рефлексія

- Опишіть, які чинники, на вашу думку, впливають на індивідуальні відмінності у переживанні горя.

ТЕМА 2. ТЕОРІЇ ГОРЮВАННЯ: КЛАСИЧНІ ТА СУЧАСНІ ПІДХОДИ

Завдання 1. Порівняльний аналіз моделей

- Порівняйте класичні (Фрейд, Боулбі, Кюблер-Росс) та сучасні теорії горювання (ворк оф гріф, моделі подвійного процесу, meaning reconstruction).
- Визначте спільні риси, відмінності та практичну цінність кожного підходу.

Завдання 2. Презентація концепції

- Підготуйте коротку презентацію обраної теорії горювання.
- Вкажіть, як ця модель може бути використана у практиці психологічної допомоги.

Завдання 3. Аналітичне есе

- Напишіть есе «Як змінювалося розуміння процесу горювання від класики до сучасності».

8. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються методи навчання, що сприяють досягненню відповідних програмних результатів.

Результат навчання	Методи навчання
--------------------	-----------------

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.07-05.01/С4.00.1/М/ОК5-2025
	Випуск _____	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 13

Результат навчання	Методи навчання
ПРН5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.	– Вербальні методи (лекція, пояснення) – Наочні методи (спостереження, демонстрація, ілюстрація) – Практичні методи (проведення дослідів, експериментів, виконання різних видів вправ, практичних завдань, кейсів) – Дискусійний метод – Метод активного навчання (проведення ділових ігор, мозковий штурм, командна робота) – Ситуаційний метод – Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, вирішення задач, проведення розрахунків, написання есе, підготовка доповідей, написання наукових статей)
ПРН9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.	– Вербальні методи (лекція, пояснення) – Наочні методи (спостереження, демонстрація, ілюстрація) – Практичні методи (проведення дослідів, експериментів, виконання різних видів вправ, практичних завдань, кейсів) – Дискусійний метод – Метод активного навчання (проведення ділових ігор, мозковий штурм, командна робота) – Ситуаційний метод – Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, вирішення задач, проведення розрахунків, написання есе, підготовка доповідей, написання наукових статей)
ПРН12. Визначати напрями психологічного супроводу осіб у кризових ситуаціях, розробляти та впроваджувати програми реабілітації та реадaptaції цих категорій населення.	– Вербальні методи (лекція, пояснення) – Наочні методи (спостереження, демонстрація, ілюстрація) – Практичні методи (проведення дослідів, експериментів, виконання різних видів вправ, практичних завдань, кейсів) – Дискусійний метод – Метод активного навчання (проведення ділових ігор, мозковий штурм, командна робота) – Ситуаційний метод - Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, вирішення задач, проведення розрахунків, написання

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.07-05.01/С4.00.1/М/ОК5-2025
	Випуск _____	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 14

Результат навчання	Методи навчання
	есе, підготовка доповідей, написання наукових статей)
ПРН13. Вміти застосовувати інноваційні психологічні технології під час роботи з особами, які постраждали від війни.	– Вербальні методи (лекція, пояснення) – Наочні методи (спостереження, демонстрація, ілюстрація) – Практичні методи (проведення дослідів, експериментів, виконання різних видів вправ, практичних завдань, кейсів) – Дискусійний метод – Метод активного навчання (проведення ділових ігор, мозковий штурм, командна робота) – Ситуаційний метод Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, вирішення задач, проведення розрахунків, написання есе, підготовка доповідей, написання наукових статей)

9. Методи контролю

Перевірка досягнення програмних результатів навчання здійснюється з використанням наступних методів.

Результат навчання	Методи контролю
ПРН5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.	– Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань, вправ, кейсів – Перевірка виконання та захист лабораторних робіт – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Залік
ПРН9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.	– Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань, вправ, кейсів – Перевірка виконання та захист лабораторних робіт – Експрес-тестування

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.07-05.01/С4.00.1/М/ОК5-2025
	Випуск ____	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 15

Результат навчання	Методи контролю
	– Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Залік
ПРН12. Визначати напрями психологічного супроводу осіб у кризових ситуаціях, розробляти та впроваджувати програми реабілітації та реадаптації цих категорій населення.	– Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань, вправ, кейсів – Перевірка виконання та захист лабораторних робіт – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Залік
ПРН13. Вміти застосовувати інноваційні психологічні технології під час роботи з особами, які постраждали від війни.	– Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання – Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань, вправ, кейсів – Перевірка виконання та захист лабораторних робіт – Експрес-тестування – Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань – Самооцінювання та взаємооцінювання – Перевірка виконання завдань модульного контролю – Залік

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.07- 05.01/С4.00.1/М/ОК5- 2025
	Випуск _____	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 16

10. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Державному університеті «Житомирська політехніка» та розподілу балів, що наведений нижче.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни включає поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня засвоєння знань, формування умінь і навичок здобувачів вищої освіти впродовж вивчення ними матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять.

Підсумковий контроль проводиться для підсумкового оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється після завершення вивчення навчальної дисципліни. Підсумковий контроль проводиться у формі заліку. Процедура складання заліку визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр
	денна форма
Виконання завдань поточного контролю	100
Підсумкова семестрова оцінка	100

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань під час навчальних занять ¹	30	10
Виконання та захист індивідуальних самостійних завдань ²	10	30
Виконання науково-дослідної роботи та інших видів робіт (додаткові – заохочувальні бали) ³ : 1. Участь у студентських предметних олімпіадах, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, грантах, науково-дослідних проектах 2. Підготовка наукових статей, тез доповідей наукових конференцій 3. Інші види робіт (наводиться перелік інших видів робіт)	До 20	До 20
Разом за виконання завдань поточного контролю	100	100

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.07- 05.01/С4.00.1/М/ОК5- 2025
	Випуск _____	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 17

Розподіл балів за виконання завдань під час навчальних занять

Види робіт здобувача вищої освіти ¹	Кількість балів за семестр
	денна форма
Відповіді (виступи) на заняттях	20
Участь у дискусії	5
Виконання та захист практичних завдань, вправ, кейсів	5
Разом за виконання завдань під час навчальних занять	30

З метою застосування цілих чисел для оцінювання результатів роботи здобувачів під час навчальних занять може використовуватися 100-бальна шкала оцінювання щодо кожного окремо виду робіт. Розрахунок загальної кількості балів, які здобувач може набрати за результатами роботи під час навчальних занять протягом семестру, проводиться за формулою:

$$P_{\text{НЗ}} = \sum(P_i \times BK_i) \times K_{\text{НЗ}}, \quad (1)$$

де $P_{\text{НЗ}}$ – загальна кількість балів, набраних здобувачем за виконання завдань під час навчальних занять за семестр;

P_i – кількість набраних здобувачем балів за семестр за виконання i -го виду робіт під час навчальних занять (за 100-бальною шкалою);

BK_i – ваговий коефіцієнт за виконання i -го виду робіт під час навчальних занять. Значення вагових коефіцієнтів розраховуються шляхом ділення кількості балів, яка передбачена за виконання окремого виду робіт під час навчальних занять, на сумарну кількість балів за виконання усіх видів робіт під час навчальних занять за семестр;

$K_{\text{НЗ}}$ – коригувальний коефіцієнт, який визначається шляхом ділення кількості балів, що передбачена за виконання завдань під час навчальних занять за семестр, на 100 балів.

Якщо здобувач вищої освіти виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, і набрав у сумі 60 балів або більше, він може погодити дану оцінку в електронному кабінеті і вона стане семестровою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни.

Якщо здобувач вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, і набрав 60 балів або більше та бажає покращити свій результат успішності, він проходить процедуру підсумкового контролю у

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.07- 05.01/С4.00.1/М/ОК5- 2025
	Випуск _____	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 18

формі заліку. За складання заліку здобувач вищої освіти може набрати 100 балів. Семестрова оцінка з навчальної дисципліни формується за результатами підсумкового контролю.

Здобувач вищої освіти допускається до процедури підсумкового контролю у формі заліку, якщо виконав необхідні для досягнення результатів навчання з дисципліни завдання, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни та/або відповідними методичними рекомендаціями, і за поточний контроль у сумі набрав 50 балів або більше.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав 35–49 балів, він отримує право за власною заявою опанувати окремі теми (змістові модулі) навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми. Вивчення окремих складових навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, здійснюється у вільний від занять здобувача вищої освіти час.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав від 0 до 34 балів (включно), він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни та має академічну заборгованість. Здобувач вищої освіти отримує право за власною заявою опанувати навчальну дисципліну у наступному семестрі понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми.

Процедура надання додаткових освітніх послуг здобувачу вищої освіти з метою вивчення навчального матеріалу дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, визначена у Положенні про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в Державному університеті «Житомирська політехніка».

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках окремих тем навчальної дисципліни, здійснюється викладачем за зверненням здобувача вищої освіти та представленням документів, які підтверджують результати навчання (сертифікати, свідоцтва, скріншоти тощо). Рішення про визнання та оцінка за відповідну частину освітнього компонента приймається викладачем за результатами співбесіди зі здобувачем вищої освіти.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках цілого освітнього компонента, здійснюється за процедурою, яка визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.07- 05.01/С4.00.1/М/ОК5- 2025
	Випуск _____	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 19

Шкала оцінювання

Шкала ЄКТС	Національна шкала	100-бальна шкала
A	Зараховано	90-100
B	Зараховано	82-89
C		74-81
D	Зараховано	64-73
E		60-63
FX	Не зараховано	35-59
F	Не зараховано	0-34

11. Глосарій

№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою
1	Горе	Grief
2	Втрата	Loss
3	Скорбота	Bereavement
4	Травма	Trauma
5	Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР)	Post-Traumatic Stress Disorder (PTSD)
6	Травматерапія	Trauma Therapy
7	Кризове консультування	Crisis Counseling
8	Психологічна інтервенція	Psychological Intervention
9	Психологічна підтримка	Psychological Support
10	Резилієнтність (психологічна стійкість)	Resilience
11	Копінг-стратегії	Coping Strategies
12	Вторинна травматизація	Secondary Traumatization
13	Психологічна реабілітація	Psychological Rehabilitation
14	Емоційна регуляція	Emotional Regulation
15	Психологічна адаптація	Psychological Adaptation
16	Група підтримки	Support Group
17	Емпатія	Empathy
18	Стадії горювання	Stages of Grief
19	Саморефлексія	Self-Reflection
20	Етичні принципи психолога	Ethical Principles of a Psychologist

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.07- 05.01/С4.00.1/М/ОК5- 2025
	Випуск _____	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 20

12. Рекомендована література

Основна література

1. Неймайєр Р. А. Техніки терапії горя: оцінювання та інтервенції / пер. з англ.; наук. ред. В. Л. Зливков. – Київ: Інститут психології ім. Г. С. Костюка, 2021. – 259 с.
2. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи: навч. посіб. / під ред. Л.М. Юр'євої. Київ : Видавництво ТОВ «Галерея Принт», 2025. 174 с.
3. Герман Дж. Психологічна травма та шлях до відновлення / пер. з англ. – Київ: Yakaboo Publishing, 2020. – 416 с....

Допоміжна література

1. Гейко Є.В., Радул І.Г. Сенс життя в період кризових станів особистості. Наукові записки. Серія: Психологія. 2023. №1. С.22-29
2. Власенко І.А. Переживання втрати: специфіка, конфлікт, трансценденція, подолання / І.А, Власенко, Н.Д. Вінник. // Теорія і практика сучасної психології. 2019. С. 33-37
3. Жданова І.В., Шахова О.Г. Психологічні аспекти проблеми неоднозначної втрати. Соціально-психологічне забезпечення діяльності сил безпеки та оборони України : тези доп. II Всеукр. наук.-практ. конф., 28 травня 2021 р. Харків : НА НГУ. 2021. С. 233-236.

...

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019			Ф-31.07- 05.01/С4.00.1/М/ОК5- 2025
	Випуск ____	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 21

13. Інформаційні ресурси в Інтернеті

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Пошукова система Google Академія - <http://scholar.google.com>

Пошукова система Scirus <https://www.elsevier.com/>

Пошукова система DOAJ <https://www.doaj.org/>

Сайт «Brain Maps» - <http://brain-maps.org/>

Сайт <http://clinicpsy.ucoz.ru/index/0-41>

Система пошуку наукової інформації у відкритих архівах України (SSM)
<https://oai.org.ua/>

Електронна бібліотека Наукова періодика України <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/>

...